

Havi gazdasági és költségvetési gyorstájékoztató (2015. május)

Bár a **magyar gazdaság** 2014 után idén is az EU átlagánál (1,8%) gyorsabban fog növekedni, de a tavalyi bővülési ütem (3,6%) megközelítésére nincs esély, 2,5% körüli ütem valószínű. (A GKI a magas, 3,4%-os I. negyedévi ütem, valamint a kedvező gazdasági várakozások hatására kissé emelte korábbi növekedési előrejelzését.) A **beruházások** idén várhatóan stagnálnak, jövőre pedig csökkennek (elsősorban az EU-támogatások kampányszerű lehívása miatti tavalyi tetőzés következtében). A **fogyasztás** ugyan idén még gyorsul – a devizahitelesek terheinek csökkentése következtében –, de 2016-ban már itt is markáns lassulás várható. A **külkereskedelmi** aktívum viszont mindkét évben emelkedik, mivel a behozatal dinamikája a belföldi kereslet lanyhulása miatt mindinkább elmarad a kivitelétől.

Összefoglaló adatok, 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
GDP (előző év = 100)	101,5	103,6	102,5	102
Beruházás (előző év =100)	107,2	114,0	100	95
Fogyasztás (előző év =100)	100,2	101,6	102,5	101,5
Folyó fizetési mérleg egyenlege (milliárd €)	4,2	4,3	5,5	6
Folyó fizetési és tökemérleg/GDP (százalék)	7,7	8,3	7	6,5

Forrás: KSH, MNB. 2015-2016: **GKI**

A **világgazdasági környezet** alapvetően kedvező: az EU országainak növekedési kilátásai, az Európai Központi Bank márciusban indult kötvénnyvásárlási programja, s a még mindig alacsony olajár pozitívan hat. (Az olajár némi emelkedése azonban a második félévben elég valószínű.) A **kockázati tényezők** továbbra is főleg politikai természetűek. A **gazdasági várakozások az EU-ban** az idei első négy hónapban összességében lassan javultak. Áprilisban a fogyasztói, az ipari és a kereskedelmi bizalmi index ugyan kissé csökkent, az építőipari és a szolgáltatói azonban némileg emelkedett.

Magyarországon áprilisban kissé emelkedett a **GKI-Erste konjunktúra-index** (szezónális hatásoktól megtisztított) értéke, s ezzel ismét elérte januári szintjét. Az üzleti és a fogyasztói várakozások is valamivel jobbakk lettek a márciusinál.

Reálfolyamatok, 2013-2016

(volumen, előző év azonos időszaka = 100)

	2013	2014	2015 I-III. hó	2015	2016
Ipari termelés	101,4	107,6	108,0	106	105
Építőipari termelés	109,6	114,2	109,2	103	102
Export	104,8	107,1	107,4*	106,5	105,5
Import	105,0	108,8	105,8*	105,5	104
Kiskereskedelmi forgalom	101,9	104,1	107,0	104	102

Forrás: KSH, */I-II.hó, 2015-2016: **GKI**

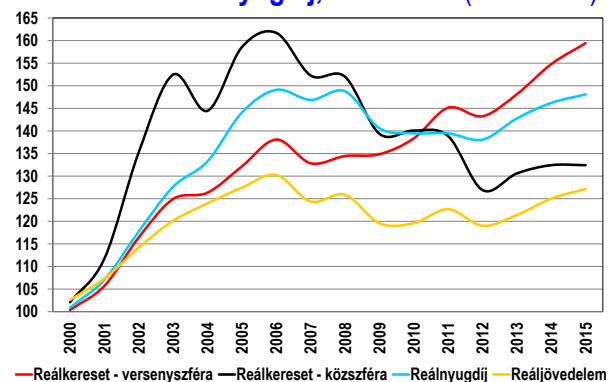
Az **ipari termelés** az év első negyedévében 8%-kal bővült. Az első két hónapban a belföldi értékesítés bővülési üteme (4,4%) nem sokkal maradt el az exportétól (6,8%). Az éllavas – csakúgy, mint tavaly – a járműgyártás,

valamint – a tavalyitól eltérően – a gumi-, műanyag- és a nemfém ásványi termékgyártás. Az ipari **bizalmi index** áprilisban – ellentétben a némettel – enyhén tovább emelkedett.

Az **építőipar** termelése – a kedvező időjárás miatt is – az első negyedévben 9,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az átadott lakások száma az első negyedévben 7%-kal (száz darabban) csökkent. Az ágazat bizalmi indexe áprilisban több hónapos csökkenést követően valamicskét (a felmérés hibahatárát „súrolva”) emelkedett. Az új szerződések elmúlt hónapokban tapasztalt visszaesése miatt az építőipari vállalkozások március végi szerződésállományának volumene több mint 30%-kal maradt el az egy évvel korábbitól, ami a növekedési ütem további csökkenését vetíti előre.

A **kiskereskedelmi** forgalom az I. negyedévben 7%-kal bővült – igaz, a statisztika összevonja a tényleges bővülés és az online pénztárgépek alkalmazása miatti fehéredés hatását, s a bővülés üteme idén hónapról hónapra csökken. Az ágazat bizalmi indexe áprilisban – túlkompenzálva a márciusi romlást – érezhetően emelkedett. A hazai vásárlóerő növekedése javítja, a vasárnapi zárva tartás rontja az értékesítési kilátásokat (utóbbi főleg a vásárlás körülményeit), miközben a fehéredés csak statisztikai bővülést jelent. Idén a statisztikában **4% körüli**, esetleg ennél is nagyobb növekedés várható.

Reálkereset és -nyugdíj, 2000-2015 (1999=100)

Forrás: KSH, **GKI**

A **szolgáltatói** bizalmi index áprilisban stagnált. A **turizmus** továbbra is húzóágazat: a kereskedelmi szálláshelyek forgalma az első három hónapban 12%-kal haladta meg az egy évvel korábbit és a kilátások is pozitívak. A **GKI ingatlanpiaci indexei** áprilisban számottevően emelkedtek a fél évvel ezelőttihez képest. A két „sikerszegmens” a **lakás-** és az **irodapiac**, míg a kiskereskedelmi és a logisztikai ingatlanpiac esetében a kilátások nem javultak. A **pénzügyi szektor** ismét a kormányzati szándékok „keresztüztébe” került. A brókerbotrány egyes károsultjainak a kormányzat nagyvonalú

segítségét nyújt, melynek költségeit azonban a vétlen szereplőkkel fizeteti meg. Az MNB a bankadó tervezett mérséklését a hitelezés bővítéséhez szeretne volna kötni, ami azonban az EBRD-val kötött megállapodás újabb megsértését jelentené. Ráadásul a kormányzat a szociálisan ellehetetlenült rétegek adósságának „szanálásában” is számít a hitelintézetek további tehervállására. A vállalati hitelállomány 2014 negyedik negyedévében 1,1%-kal haladta az egy évvel korábbit. Idén csak szerény, 1-2%-os bővülésre lehet számítani.

Munkaerő-piaci folyamatok, 2013-2016

	2013	2014	2015 I-II. hó	2015	2016
Munkanélküliségi ráta (időszak végén)*	9,1	7,1	7,8***	7	7
Bruttó kereset (versenyszféra)**	103,6	104,3	103,5	103	103,5
Bruttó kereset (kölségvetési szektor)**	103,6	101,2	103,3	101	102
Reálkereset **	103,1	103,2	104,9	102,3	100,7

* Százalék ** Előző év azonos időszaka = 100, ***/ I. negyedév

Forrás: KSH, 2015-2016: **GKI**

A **munkanélküliségi ráta** az első negyedévben 7,8% volt, ami a szezonálisnak megfelelően lényegesen magasabb az előző hónapokénál, de 0,5 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. Az idei első két hónapban csaknem 2%-kal többen dolgoztak, mint egy évvel korábban. A versenyszférában 3,3%-os volt a növekedés, de a költségvetési szférában 0,8%-os a csökkenés (elsősorban a közfoglalkoztatás szűkülése miatt). Áprilisban a **foglalkoztatási szándék** a kereskedelem kivételével minden ágazatban, ha csak kicsit is, de erősödött, a kereskedelemben azonban gyengült, s nőtt a munkanélküliségtől való félelem a lakosság körében is.

A **reálkeresetek** január-februárban csaknem 5%-kal emelkedtek. Az év egészében ennél jóval szerényebb reálkereset-bővülés várható – az idei béremelések lecsökkent inflációhoz való igazítása és a második félévben lassan meginduló áremelkedések miatt –, de a devizahitelekkel kapcsolatos banki elszámolások alapján járó visszatérítések és törlesztő-részletek csökkenése miatt a **fogyasztás** jelentősen, 2,5%-kal nőhet.

A **beruházások** ideai stagnálásának oka a tavalyi magas bázis, a kifutó autóiipari fejlesztések, s főként az EU forrásokból megvalósított beruházások visszaesése. A vállalkozások túlnyomó része saját piacán nem érzi a növekedést, **hiányoznak a jónak ígérkező projektek, így nem sokan akarnak hitelt felvenni.**

Kamat- és árfolyamkörnyezet, 2013-2016 (időszak végén)

	2013	2014	2015 IV. hó	2015	2016
MNB alapkamat	3,0	2,10	1,80	1,60	2,50
FED alapkamat	0,25	0,25	0,25	0,60	0,90
ECB alapkamat	0,25	0,05	0,05	0,05	0,05
Euró/forint árfolyam	296,9	308,7	306,6*	310	325

Forrás: MNB, */ I-IV. hó, 2015-2016: **GKI**

Az első négy hónapban összesen 0,9%-kal csökkent az **árszínvonal**, a defláció mértéke azonban hónapról hónapra kisebb. A II. félévben a rezsicsökkentés és az

olajárésés bázisból való kikerülésével már némi emelkedés valószínű. **Az év egészében stagnáló árszint várható.**

Az európai pénz és tőkepiacokon zavaros helyzet alakult ki: a hosszú hozamok jelentősen emelkedtek. Az amerikai jegybank, a **Fed** kamatemelését illetően viszont egyre valószínűbb a szeptemberi időpont és az óvatos mérték. Ha ez bekövetkezik, a jelenleg támogató pénzügyi környezet a feltörekvő piacokon (így nálunk is) barátságatlanabbá válhat. Az **MNB** március után áprilisban is csökkentette az alapkamatot, így ez jelenleg 1,80. Mivel a forint ennek ellenére viszonylag jól tartja magát, ezért további egy-két kismértékű vágás lehetséges. Az irányadó ráta csökkenésére a betéti kamatok gyorsabban reagálnak, mint a hitelkamatok. Így a beruházás-ösztönzés terén a pozitív hatás nem jelentős, ezzel szemben a pénzpiacon a negatív hatás kézzel fogható. **Ez utóbbi folyamat „nyertese” lehet az állampapír- illetve a lakáspiac.**

Egyensúlyi folyamatok, 2013-2016

	2013	2014	2015 I-IV. hó	2015	2016
Fogyasztói árindex	101,7	99,8	99,1	100,0	102,0
1 éves referencia-hozam (százalék)	3,0	1,76	1,5	2,5	3,5
Áruforgalmi egyenleg (milliárd euró)	6,6	6,4	2,5*	7,5	8
Államháztartási hiány (önkormányzatok nélkül, milliárd forint)	929,2	825,7	609,8	800	700

Forrás: KSH, MNB, NGM. */ 2015. I-III. hó, 2015-2016: **GKI**

Az **államháztartási** folyamatok az első hónapokban kedvezően alakultak, ugyanakkor a nagy ellátó rendszerek többségében már rövidtávon is feszültségek érzékelhetők, melyek kezelési módja nem látható. Évközi intézkedésekkel **2015-ben is elérhető** a szükségesnek látszó, a tervezett 2,4%-nál kedvezőbb, **2,2% körüli hiány**, ami az államadósság némi csökkenését is lehetővé teszi. (A fő bizonytalanságot az állami vagyontbevételektől várt 169 milliárd forint forrása jelenti.)

Fontosabb adóbevételek, 2015 (milliárd forint)

Bevételek	Előirányzat	2015. I-III. hó		GKI prognózisa
		Tény	Előirányzat százalékában	
Központi költségvetés	10891	2382	21,9%	10800
Áfa	3172	684	21,6%	3150
Jövedéki adó	913	202	22,1%	950
Szja	1639	422	25,7%	1700

Forrás: NGM, **GKI**

A 2016. évi költségvetés korai benyújtása nem növeli a kiszámíthatóságot, mivel a gazdaságpolitikára a folyamatos egyedi beavatkozások a jellemzők. A **konvergencia-programban** megjelölt célok – így az államháztartási hiány 2015-ben 2,4%-ra, 2016-ban 2%-ra, a GDP-hez viszonyított államadósság 2, illetve 1 százalékponttal való csökkentése – helyes követelmények, az ennek eléréséhez alkalmazott eszközrendszer, beleértve az idén 3,1%-os, jövőre 2,5%-os növekedés elérését is – azonban nem látható, s **gazdaságpolitikai fordulat nélkül nem is remélhető.**